

SZEGEDI TUDOMÁNYEYETEM
BÖLCSÉSZETTUDOMÁNYI KAR
PSZICHOLÓGIA TANSZÉK

TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI KONFERENCIA

PSZICHOLÓGIA

2006. NOVEMBER

Szegedi Tudományegyetem - Pszichológia Tanszék

Helyi TDK konferencia 2006. november 9. csütörtök 14.00 óra

Helyszín: Szeged, Egyetem u. 2. Kari Konferencia Terem

TARTALOM

	Szerző és Cím	Témavezető	Szekció	Oldal
1.	Barta Judit: A gondoskodás szerepe csecsemő csimpánzok kognitív fejlődésében	Kádár Endre	Fejlődés-, Evolúciós, Klinikai-, Szociálpszichológia	3.
2.	Udvarhelyi Boglárka, Valach Renáta: A sportversenyből fakadó Szorongás és a Kabalák, Rituálék közötti összefüggések	Kőváry Zoltán	Fejlődés-, Evolúciós, Klinikai-, Szociálpszichológia	4.
3.	Csábi Eszter: A keringésleállás központi idegrendszerre gyakorolt hatásának vizsgálata neuropszichológiai módszerek segítségével	Németh Dezső, Sefcsik Tamás	Kognitív és neuropszichológia	5.
4.	Janacsek Karolina: A számok párosságának reprezentációja	Krajcsi Attila	Kognitív és neuropszichológia	6.
5.	Igács János: Mennyiség és párosság – egy vagy két reprezentáció?	Krajcsi Attila	Kognitív és neuropszichológia	7.
6.	Balázs Éva, Balogh Virág, Ferencz Valéria: Új empirikus módszerek a dialógus kutatásában autizmussal élő és ép gyermekeknél	Németh Dezső	Kognitív és neuropszichológia	8.
7.	Farkas Gergely, Polyák Ferenc: Szervezeti motivációs kérdőívek fejlesztése	Szokolyszky Ágnes	Fejlődés-, Evolúciós, Klinikai-, Szociálpszichológia	9.
8.	Dudás Tímea: Akusztikus vonások közötti absztrakt szabályosságok vizsgálata figyelmi terhelés függvényében	Winkler István	Kognitív és neuropszichológia	10.
9.	Borszéki Judit: Önzetlenség és önfeláldozás háttérköörülményei - Rátermettségi mutatók jelzőfunkciójának hatása a reciprok altruizmus megnyilvánulása során	Tisljár Roland	Fejlődés-, Evolúciós, Klinikai-, Szociálpszichológia	11.
10.	Mészáros Tünde, Janacsek Karolina, Tánczos Tímea: Hallási mondatértelmezés teszt: Lépések a sztenderdizálás felé	Németh Dezső	Kognitív és neuropszichológia	12.
11.	Kovács Krisztina, Zsadányi-Nagy Zsanett: A tesztoszteron nemi hormon hatása, emberi kezek és arcok észlelésére	Kovács Gyula	Kognitív és neuropszichológia	13.
12.	Iván Krisztina: A kötődés és a nevelési környezet szerepe bölcsődében nevelt csimpánzok stresszreakcióiban	Szokolyszky Ágnes, Kim A. Bard	Fejlődés-, Evolúciós, Klinikai-, Szociálpszichológia	14.
13.	Kocsis Kata, Pukánszky Judit, Csábi Eszter, Dávidné Simon Mária, Petró Kata, Tánczos Tímea: A skizofrénia és a munkamemória kapcsolata	Németh Dezső	Kognitív és neuropszichológia	15.
14.	Zsadányi-Nagy Zsanett: Emberi arcok és feromonok - Férfi szex hormon-szerű anyag hatása az emberi arcok nemi diszkriminációra	Kovács Gyula	Kognitív és neuropszichológia	16.
	A 2005. Decembéri helyi TDK konferencia programja			17.

További infók:

<http://www.arts.u-szeged.hu/pszichologia/> (Kiváló Hallgatói Program)

nemethd@edpsy.u-szeged.hu

+3662544509, +3662544692

A GONDOLKODÁS SZEREPE CSECSEMŐ CSIMPÁNZOK KOGNITÍV FEJLŐDÉSÉBEN

Barta Judit - V. évfolyam

Témavezető: Dr. Kádár Endre

Department of Psychology, University of Portsmouth

Ez a tanulmány 32 emberi gondozó által nevelt csimpánz kognitív fejlődését vizsgálja két gondozási feltételen (1) Az Általános Gondozás főleg kortárs csoportban való nevelkedésből, és emberi gondozók által nyújtott egészségügyi ápolásból állt, míg a (2) Érzékeny Gondozású csimpánzok több egyéni figyelmet és fajspecifikus bánásmódot kaptak speciálisan képzett gondozóktól. A kognitív fejlődést 8, 9 és 10 hónapos korban Bayley Csecsemő Fejlődési Skálával mértük. A Bayley tesztet négy kategóriára osztottuk (Tárgy-, Társas, Tárgy-Tárgy Kapcsolat- és Közös Figyelmi Helyzet Kategória). A fő eredmények a következők. Az Érzékeny Gondozásban részesült csimpánzok jobban teljesítettek a Bayley teszt minden kategóriáján, mint az Általános Gondozásba részesült társaik. A kornak Tárgy Kategóriában volt hatása, ezentúl a Társas kategóriában talált csoportkülönbség korrall csökken. A csimpánzok képesek közös figyelmi helyzetben részt venni. Végül a csimpánzoknak és az embereknek a Bayley teszten mutatott profiljuk különbözik, habár az általános tendencia ugyanaz.

Kulcsszavak: csecsemő csimpánz, kognitív fejlődés, közös figyelmi helyzet, gondozás

A SPORTVERSENYBŐL FAKADÓ SZORONGÁS ÉS A KABALÁK, RITUÁLÉK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK

Udvarhelyi Boglárka és Valach Renáta - IV. évfolyam

Témavezető: Kőváry Zoltán

SZTE BTK Pszichológia Tanszék

Egyetemi tanárségéd

Sportpszichológiai kutatások régóta foglalkoznak a versenyzőkre nehezedő nyomás, a téthelyzetből fakadó szorongás és a sportolói személyiségjegyek kapcsolatával. Ehhez a tendenciához képest vizsgálatunk arra irányult, hogy a versenyszorongás mértékére és annak oldására alkalmazott módszerekről képet kapjunk, különös tekintettel a kabala, rituálé alkalmazására. Vizsgálati mintánkban helyet kaptak amatőrök és profik, valamint egyéni sportolók és csapatjátékosok. Eredményeink alapján megállapíthatjuk, hogy ugyan a szorongás mértékében nem volt különbség az említett két dimenzió mentén, de az élsportolók szignifikánsan nagyobb arányban rendelkeznek kabalával és alkalmaznak rituálét. Ugyanakkor arra is fény derült, hogy a kabalát, rituálét alkalmazók verseny előtt szomatikusan jobban szoronganak, mint azok, akik nem alkalmaznak ilyen módszereket, továbbá a "kabalások" személyisége szorongásra hajlamosabb.

A KERINGÉSLEÁLLÁS KÖZPONTI IDEGRENDSZERRE GYAKOROLT HATÁSÁNAK VIZSGÁLATA NEUROPSZICHOLÓGIAI MÓDSZEREK SEGÍTSÉGÉVEL

Csábi Eszter - III. évfolyam

Témavezető: Dr. Németh Dezső

SZTE BTK Pszichológia Tanszék

Egyetemi adjunktus

Jelen kutatás két célja annak felderítése, hogy az oxigénhiányos állapot okozhat-e romlást az olyan mentális funkciókban, mint az emlékezet, a nyelv vagy a reakcióidő, illetve ennek és más betegségek által esetlegesen okozott károsodások vizsgálatára egy olyan tesztbattéria összeállítása, mely stabilan kimutatja a változásokat.

A kérdés megválaszolásához olyan ICD (implantable cardioverter defibrillator) beültetésen átesett személyeket vizsgáltunk, akiknél a műtét során a keringés leállításával hipoxiás állapot állt fenn. Az eredményt tekintve, az ICD-s kísérleti csoportban csak a szemantikus fluencia feladatnál találtunk eltérést a beavatkozás előtti és utáni eredmények között, ami az adott minta alapján utalhat a temporo-parietális területekhez köthető funkciók romlására. Ugyanezen a tesztelésen átesett egészséges kontroll személyeknél viszont nem találtunk szignifikáns eltérést egyik feladatnál sem.

A fő eredmény mégis az, hogy a tesztsorozat alkalmas az esetleges kognitív romlások kimutatására.

Kulcsszavak: neuropszichológiai diagnosztika, ICD tesztelés, végrehajtó funkciók, munkamemória

A SZÁMOK PÁROSSÁGÁNAK REPRESENTÁCIÓJA

Janacsek Karolina - III. évfolyam

Témavezető: Krajcsi Attila

SZTE-BTK Pszichológia Tanszék

Egyetemi adjunktus

A párosság a kettővel való oszthatóságot jelenti a matematikában. A numerikus megismerés kutatásában azonban számos olyan eredmény látott napvilágot, mely szerint amikor eldöntjük egy számról, hogy páros-e vagy páratlan, nem a definíció alapján tesszük, hanem inkább a hosszú távú memóriából hívjuk elő a számok párosságára vonatkozó információt (például Dehaene, Bossini és Giraux, 1993; Ito és Hatta, 2004). Pontosan milyen módon reprezentáljuk, tároljuk ezt az információt? És amikor a számok párosságáról döntünk, „értjük-e” a számok nagyságát? Dehaene (1992) hármass kódolás elméletét alapul véve próbálok meg választ adni ezekre a kérdésekre. A kísérletben 2 számról kell eldönteni, hogy párosság szerint megegyeznek-e vagy sem. A távolsághatás és SNARC hatás fényében vizsgálom a párossági információ reprezentációját. Eredményeim összhangban vannak Ito és Hatta (2004) elképzelésével, miszerint a számok párosságára vonatkozó ismereteinket számsorozatként tároljuk, és a párossági döntéshez nincs szükség a számok értékének feldolgozására, bár némely specifikus feltételben úgy tűnik, mintha ez mégis megtörténne. Ennek pontos magyarázatához még az adatok részletesebb elemzése szükségeltetik.

Kulcsszavak: párosság, mentális számegyenes, távolsághatás, SNARC hatás

MENNYISÉG ÉS PÁROSSÁG – EGY VAGY KÉT REPRESENTÁCIÓ?

Igács János - V. évfolyam

Témavezető: Krajcsi Attila

SZTE-BTK Pszichológia Tanszék

Egyetemi adjunktus

A mennyiség reprezentáció jellemzői közé tartozik a távolsághatás és a numerikus stroop hatás. Ezeket a hatásokat összehasonlítási feladatokban mutatták ki. Párossági feladatokban sikerült kimutatni az ún. SNARC hatást, amely a számok téri jellegére utal. Az eddigi kutatásokban a SNARC hatást úgy értelmezték, hogy az a párossági feladatokban aktiválódó mennyiség téri jellegét mutatja. Valójában a téri jellegén kívül semmi sem utal arra, hogy ilyenkor a mennyiség reprezentáció aktiválódna. A párossági feladatokban megjelenő SNARC hatással megegyező téri hatást eddig összehasonlítási feladatokban nem sikerült következetesen kimutatni. Ugyanakkor párossági feladatokban nem vizsgálták eddig a távolsághatást és a numerikus stroop hatást. Egy öt kísérletből álló vizsgálat sorozatban a következőket mutattuk ki; összehasonlítási feladatokban nem jelentkezik SNARC hatás, párossági feladatban pedig nem jelentkezik numerikus stroop hatás. Ezekből az eredményekből a mennyiség és a párosság reprezentációinak disszociációjára következtetünk.

Kulcsszavak: mennyiség, párosság, SNARC hatás, távolsághatás, numerikus stroop

ÚJ EMPIRIKUS MÓDSZEREK A DIALÓGUS KUTATÁSÁBAN AUTIZMUSSEL ÉLŐ ÉS ÉP GYERMEKEKNÉL

Balázs Éva ; Balogh Virág ; Ferencz Valéria - III. évfolyam

Témavezető: Dr. Németh Dezső

SZTE BTK Pszichológia Tanszék

Egyetemi adjunktus

A kutatás az autizmussal élő gyerekek verbális képességeit vizsgálta az interaktív összehangolódás és a munkamemória-kapacitás tükrében. Az interaktív összehangolódás Pickernig és Garrod új elmélete, mely szerint a társalgó felek reprezentációikat különböző nyelvi szinteken azonos időben képesek összehangolni, így átveszik és használják egymás kifejezéseit, nyelvtani formáit és hanglejtését. A vizsgálatban 6 autizmussal élő gyermek, valamint egy életkor szerint és egy mentális kor szerint illesztett kontrollcsoport vett részt. A dialógus vizsgálatára 3 feladatot dolgoztunk ki: „Tesz-Vesz Város”-feladat, „jelzős szerkezet/vonatkozó mellékmondat”-feladat és „lexikális” feladat, melyekkel a szintaktikai és a lexikális interaktív összehangolódást vizsgáltuk. Továbbá munkamemória-kapacitást mérő feladatokat is alkalmaztunk: számterjedelem-, fordított számterjedelem-, álszó- és Listening Span tesztek. Az autizmussal élő gyerekek mind a verbális feladatokon, mind a munkamemória feladatokon az egészséges kontrollszemélyek szintje alatt teljesítettek. Eddigi eredményeink alapján feltételezzük, hogy az interaktív összehangolódás alacsonyabb fokának hátterében a naiv tudatelmélet sérülése állhat. A dolgozat bemutatja Pickering és Garrod új elméletének első magyar empirikus igazolását és az arra általunk kidolgozott verbális tesztek.

Kulcsszavak: interaktív összehangolódás, dialógus, naiv tudatelmélet, autizmus, munkamemória

SZERVEZETI MOTIVÁCIÓS KÉRDŐÍVEK FEJLESZTÉSE

Farkas Gergely; Polyák Ferenc - V. évfolyam

Témavezetők: Dr Szokolszky Ágnes

SZTE BTK Pszichológia Tanszék

egyetemi docens

A tanulmány a szerződéses legénységi állomány motiváció és elégedettség vizsgálatát lehetővé tevő vizsgálati eszköz kidolgozásáról számol be. A munka ahhoz az átfogó humán erőforrás kutatáshoz kapcsolódik, amely a hadseregnek mint speciális szervezetnek a motivációra és elégedettségre ható szerepét vizsgálja. A tanulmányban először is elméleti áttekintéssel foglalkozunk ezután a motiváció és elégedettség vizsgálatra kidolgozott kérdőívvel végzet elővizsgálat és vizsgálat tapasztalatait mutatjuk be.

Kulcsszavak: motiváció, elégedettség, hadsereg, kérdőív

AKUSZTIKUS VONÁSOK KÖZÖTTI ABSZTRAKT SZABÁLYOSSÁGOK VIZSGÁLATA FIGYELMI TERHELÉS FÜGGVÉNYÉBEN

Dudás Tímea – IV. évfolyam

Témavezető: Winkler István

MTA Pszichológiai Kutatóintézet, Általános Lélektani Osztály
Tudományos Tanácsadó

A mindennapi életben előforduló hangsorokban általában változékonyak a hangok, ugyanakkor a változások nem teljesen véletlenszerűek. Így feltételezhető, hogy a hallórendszer változó hangsorokból is képes kiemelni a szabályosságokat. PAAVILAINEN és mtsai. két kísérletet végeztek, melyek eredménye egy lokális szekvenciális szabály (hosszú hangot magas, rövidet mély követ) preattentív leképezését mutatja a hallórendszerben. Ebből a kísérletből kiindulva célunk volt PAAVILAINEN és mtsai. eredményeinek kiterjesztése más hangvonásokra (hangszín és lokalizáció), valamint annak a vizsgálata, hogy ilyen szabályok detektálása igényel-e fókuszált figyelmet. Ezen vizsgálatok előtt szükséges volt megfelelő, minden feltételnek eleget tevő hangokat találni. Eredményeink nem támasztották alá PAAVILAINEN és mtsai.-nak eredményeit. Sem a hangszín, sem a lokalizáció feltétel esetében nem kaptunk a szabály felismerésére utaló mismatch-negativity (MMN) komponenst.

ÖNZETLENSÉG ÉS ÖNFELÁLDOZÁS HÁTTÉRKÖRÜLMÉNYEI
Rátermettségi mutatók jelzőfunkciójának hatása a reciprok altruizmus
megnyilvánulása során

Borszéki Judit - IV. évfolyam

Témavezető: Tisljár Roland

SZTE BTK Pszichológia Tanszék

Egyetemi Tanársegéd

Általánosan elfogadott tény, hogy az ember nem kizárólag abban az esetben hajlandó önzetlenségre, mikor rokonairól van szó. Az altruista megnyilvánulások sok esetben kiterjednek idegenekre, az ember képes arra, hogy olyan körülmények között segítsen másoknak, mely során saját egyéni érdekei háttérbe szorulhatnak, vagy akár sérülhetnek is. Az emberi történelem során az ilyen típusú önfeláldozó megnyilvánulások, mindig jellemzőek voltak, ha csak az adakozásra, jótékonykodásra, hősiességre gondolunk is, bár tény az is, hogy nem tekinthetjük a jelenséget állandónak, minden körülmények közt megjelenőnek. Úgy tűnik ez a viselkedési forma emberi specifikum, az állatvilágban bár a rokoni kapcsolatokon belül gyakran megfigyelhető a támogatás, a kölcsönös segítségnyújtás, a csoporton kívüli idegen fajtársak esetében nem jellemző. Emberi viselkedés kapcsán, az idegenek kölcsönösségen alapuló támogatása, abban az esetben előnyös a teljes rátermettségre, ha a segítségnyújtás végső soron mindkét résztvevő félnek haszonnal jár, növeli a túlélési, szaporodási esélyeket. Az ilyen típusú önzetlen viselkedés nagy összetartó erőt jelentett az őstársadalmakban. Ugyanakkor a népesség növekedésével a segítségnyújtási folyamatok egyre követhetlenebbekké váltak, az önzetlen cselekedetek viszonzásának esélye csökkenhet, ily módon, a kölcsönösségi alapú altruizmusra egyre kevesebb lehetőség nyílhat. Mindez adaptációs problémák sorát veti fel, melyek megoldására feltételezhetően több irányban is érvényesültek szelekciós erők. Vizsgálatomban e problémák, viselkedésre gyakorolt következményeit vettem sorra, különös tekintettel egyes fitnessindikátorok reciprok altruizmusban feltételezett szerepére.

HALLÁSI MONDATTERJEDELEM TESZT: LÉPÉSEK A SZTENDERDIZÁLÁS FELÉ

Mészáros Tünde; Janacsek Karolina; Tánczos Tímea – III. évfolyam

Témavezető: Dr. Németh Dezső

SZTE BTK Pszichológia Tanszék

Egyetemi adjunktus

A komplex verbális munkamemória egyik legtöbbet használt mérőeljárása angol nyelvterületeken a Listening Span teszt. Mivel a teszt sztenderd értékei nem alkalmazhatóak a magyar populációnál, létrehoztuk magyar nyelvű változatát, a hallási mondatterjedelem tesztet, és megkezdtuk sztenderdizálását. A validálási folyamat részeként megvizsgáltuk kapcsolatát más munkamemóriát mérő eljárásokkal: az olvasási terjedelem, a számterjedelem, a fordított számterjedelem és az álszó ismétlési tesztel. A normatív adatok meghatározása céljából a tesztet 4 és 89 év közötti különböző életkori csoportokban is felvettük. Emellett ellenőriztük a teszt-reteszt megbízhatóságot is. Mindegyik teszt esetében kapacitás-változás jelentkezett az életkor függvényében. Erős korrelációt találtunk az olvasási terjedelem tesztel, amely megfelel elvárásainknak, mert mindkét teszt a komplex verbális munkamemória mérőeljárása. A hallási mondatterjedelem teszt megbízható eljárásnak bizonyult ismételt felvételnél, 1 hét és 1 hónap elteltével is.

Kulcsszavak: komplex verbális munkamemória, listening span, olvasási terjedelem

A TESZTOSZTERON NEMI HORMON HATÁSA, EMBERI KEZEK ÉS ARCOK ÉSZLELÉSÉRE

Kovács Krisztina - III. évfolyam; Zsadányi-Nagy Zsanett - IV. évfolyam

Témavezető: Dr. Kovács Gyula

Budapesti Műszaki és Gazdaságtud. Egyetem, Kognitív Tudományi Tanszék
Egyetemi docens

Kutatásunk során, a férfi nemi hormonszerű anyag (5- α -androgenst-16-en-3-one) szaglásának hatását vizsgáltuk egészséges férfiak kéz és arcpercepciójára nemi diszkriminációs feladatban, illetve egy magasabb szintű hatást keresve egy felismerési vizsgálatot is elvégeztünk. Első kísérletünk fő kérdése az volt, hogy vajon az arcok nemi diszkriminációja során kapott feromon interakció specifikus-e arcokra, vagy minden nemi döntést igénylő feladat esetén, például kezek nemi diszkriminációja esetén is létrejön-e. Második kísérletünkben azt kívántuk tesztelni, vajon az arcok feldolgozásának melyik lépése az, amire a feromonok leginkább hatnak: a viszonylag alacsonyabb feldolgozási szintet igénylő nemi diszkrimináció mellett hatnak-e a feromonok a magasabb szinten zajló arcfelismerési folyamatokra is. A kísérleti paradigmánk az első és harmadik helyzetben egy két-alternatívás direkt választásos eljárás (2AFC) volt. Míg a második felismerési feladatban egy négy-választásos eljárás volt. Eredményeink megerősítették, hogy arcok nemi diszkriminációjára hat a tesztoszteron, és kezeknél is egyértelmű bizonyítékot kaptunk arra, hogy hatással lenne-e nemi diszkriminációjukra a férfi nemi feromon. Ugyanakkor ez a hatás kisebb mértékű, mint az arcoknál kapott interakció. A felismerési feladatban ugyanakkor semmilyen interakciót nem tapasztaltunk a feromonok és az arcfelismerés között. Ez arra utal, hogy a felismerési feladatban a feromon nem azokra a neuronokra hat, amelyekre a nemi diszkriminációs feladat során. Ugyanakkor az is elképzelhető, hogy a csekély számú, könnyen megtanulható ingeranyag (4 arc) esetében a gyenge kereszt-modális interakciók nem képesek percepciónkat megváltoztatni.

Kulcsszavak: tesztoszteron, szaglás, kéz- és arcpercepció, nemi diszkrimináció, felismerés

KÖTŐDÉS ÉS NEVELÉSI KÖRNYEZET SZEREPE BÖLCSÖDÉBEN NEVELT CSIMPÁNZOK STRESSZREAKCIÓIBAN (PAN TROGLODYTES)

Iván Krisztina - V. évfolyam

Témavezetők: Dr. Szokolszky Ágnes

SZTE BTK Pszichológia Tanszék

egyetemi docens

Kim A. Bard, Ph.D.

Department of Psychology University of Portsmouth

Reader in Comparative Developmental Psychology

A kutatás középpontjában csimpánzcsecsemők szeparációs helyzetben fellépő hangadással illetve sztereotip mozgással járó stresszreakciói állnak. Az állatok az atlantai Yerkes National Primate Research Centre (YNPRC) emberszabású majmokkal foglalkozó bölcsődéjében nevelkedtek, kétféle nevelés stílus szerint, vagy alapvető szükségleteket kielégítő, vagy készségfejlesztő környezetben. A csimpánzok viselkedését az ainsworth-féle Idegen Helyzetben videoszalagra rögzítették. A jelen vizsgálat ezeket a felvételeket dolgozta fel. A szisztematikus megfigyelés a hangadásra és a sztereotip viselkedésekre irányult, a csoportok közötti különbséget a nevelési stílusok és a kötődési kategóriák alkották. A kísérleti helyzet a csimpánzok viselkedését szignifikánsan befolyásolta. Míg a nevelési környezet a stressz esetén fellépő hangadások mértékére és milyenségére van hatással, addig a kötődési szervezethez hasznos mutatója a szeparációban megjelenő sztereotip viselkedésrepertoár. A dezorganizált kötődésű csimpánzcsecsemők szignifikánsan gyakrabban mutattak repetitív mozgásokat, mint társaik. Mindez a korai élmények szerepére utal a stresszre adott reakciók tekintetében.

Kulcsszavak: csimpánz, kötődés, stressz, nevelési környezet, hangadás, sztereotip viselkedés, sírás

A SKIZOFRÉNYIA ÉS A MUNKAMEMÓRIA KAPCSOLATA

*Kocsis Kata; Pukánszky Judit; Csábi Eszter; Dávidné Simon Mária; Petró Kata,
Tánczos Tímea - III. évfolyam*

Témavezető: Dr. Németh Dezső

SZTE BTK Pszichológia Tanszék

Egyetemi adjunktus

Kutatásunk célja a skizofrénia és a munkamemória kapcsolatának feltérképezése volt, neuropszichológiai tesztek segítségével. Vizsgálatunkban 33 skizofrén és 10 kontroll személy vett részt. Mindkét csoporttal a következő tesztekkel vizsgáltuk: számterjedelem teszt, fordított számterjedelem teszt, betű és szemantikus fluencia teszt, hallási mondat-terjedelem teszt, Stroop-teszt és Corsi kockák. Eredményeink alapján arra a következtetésre jutottunk, hogy a Baddeley-féle munkamemória modell minden komponense károsodást mutat a skizofrénia-ban, mivel a fonológiai hurkot, a téri-vizuális vázlattömböt és a központi végrehajtót vizsgáló neuropszichológiai tesztekkel mért teljesítményük szignifikánsan gyengébb volt, mint az egészséges kontroll személyeké.

Kulcsszavak: munkamemória, skizofrénia, végrehajtó funkciók

EMBERI ARCOK ÉS FEROMONOK

Férfi szex hormon-szerű anyag hatásai az emberi arcok nemi diszkriminációjára

Zsadányi-Nagy Zsanett, IV. évfolyam

Témavezető: Dr. Kovács Gyula

Budapesti Műszaki és Gazdaságtud. Egyetem, Kognitív Tudományi Tanszék
Egyetemi docens

A szaglás és vizuális rendszer kapcsolatáról, egymásra hatásáról az utóbbi időben egyre több tanulmány születik a humán idegrendszerrel kapcsolatban.

Jelen tanulmányunkban két kísérletben teszteltük egy férfi nemi hormon-szerű anyag (5- α -androgenst-16-en-3-one) szaglásának hatását egészséges férfiak arcpercepciójára. Az első kísérletben kísérleti paradigmánk egy két-alternatívás nemi diszkriminációs feladat volt, ahol az alanyoknak a bemutatott vizuális ingerekről kellett eldönteniük, hogy női vagy férfi arcok voltak-e, miközben férfi szex hormon-szerű anyagot, illetve kontrollként vizet mutattunk be nekik. Második kísérletünkben azt vizsgáltuk, vajon férfi és női arccal adaptálva is kimutatható-e a víz és tesztoszteron szignifikánsan eltérő hatása a különböző kondíciókban.

Eredményeink szerint ugyanazon arcot nemi hormon-szerű anyag szaglása közben nagyobb valószínűséggel ítélték a kísérleti személyek férfinak, mint a kontroll, víz szagoltatása esetében. Női és férfi arc adaptációja során azt tapasztaltuk, a tesztoszteronnak fontos hatása van a nemi diszkriminációban. A feromon hatása az adapterként alkalmazott ingerrel áll szoros összefüggésben, annak nemétől függetlenül.

Kísérleteink megerősítik azt a tényt, miszerint az arcok nemi diszkriminációját a nemi hormonszerű anyagok olfaktoros bemutatása képes megváltoztatni. Kísérleti eredményeink alapján megállapíthatjuk, szoros interakció van a szaglás és látás modalitásai között és ez a kapcsolat kimutatható a szociálisan fontos szaganyagok és emberi arcok között.

Kulcsszavak: szaglás, tesztoszteron, nemi diszkrimináció, adaptáció

A 2005. decemberi helyi TDK dolgozatai.

1) Devánszki Éva: A gyermekkép és a szülői feladatokkal kapcsolatos nézetek változása a XX. század elejétől napjainkig, a Nők Lapja tükrében	Szociál, Nevelés és Iskola
2) Csupor Éva, Kothencz Zsanett: Mondatmegértés és munkamemória	Kognitív és evolúciós
3) Hegedűs Anita: Születési sorrend és személyiség	Személyiség és Klinikai
4) Iván Eszter, Lantos Katalin: A Testképvizsgálati Program	Személyiség és Klinikai
5) Mező Bernadett: Mikor aktiválódik a mentális számegegyes?	Kognitív és evolúciós
6) Weisz Katalin: A Rorschach, az EPQ és a BFQ személyiségtesztek extravenzió fogalma	Személyiség és Klinikai
7) Pap Erika: Vak diákok iskolai integrációjának hatásvizsgálata magyar és angol mintán	Kognitív és evolúciós
8) Devecsery Ágnes, Hausz Katalin: Az allergiáról alkotott laikus nézetek, reprezentációk szerveződése	Személyiség és Klinikai
9) Igács János: A mentális számegegyes túloldala: a negatív számok	Kognitív és evolúciós
10) Kabai Piroska: Naplóiírók vagy naplopók? A személyes naplóiírók és az internetes naplóiírók személyiségének és motivációiknak összehasonlítása	Személyiség és Klinikai
11) Mészáros Tünde, Tánczos Tímea, Janacsek Karolina: A Listening Span teszt magyar nyelvű változatának alapjai	Kognitív és evolúciós
12) Márton Anna: A humor és a kreativitás kapcsolata	Kognitív és evolúciós
13) Novák Mónika: A diákfirkák üzenete - Mit és miért firkálnak a serdülők?	Szociál, Nevelés és Iskola
14) Zsadányi-Nagy Zsanett: Tárgyadaptáció: Tárgyakra kiváltott utóhatások nézőpontfüggőségének eltérő nézetei	Szociál, Nevelés és Iskola
15) Harsányi Szabolcs Gergő, Szabó Beáta: Vörös és narancssárga – a politikai ítéletalkotás néhány pszichodinamikai változója Szeged-reprezentatív mintán	Szociál, Nevelés és Iskola

Ezek már továbbjutottak a 2007. tavaszi országos versenyre.